

i amb versos totalment espanyols) i una altra de l'actual. En ordenar aquesta selecció, no s'ha proposat tan sols de recollir amb escaient amplitud una part de l'interessant material dispers, arreconat i de difícil abast, ans també de posar de relleu els aspectes essencials que aquesta vella forma poètica ofereix. A continuació de les trenta-vuit glosses, editades amb bon sentit filològic, l'autor publica un brevíssim resum — nou pàgines — sobre *La glosa española y su evolución en el siglo de oro*, on, a grans trets, elucida una sèrie de problemes històrico-literaris que aquesta evolució planteja. Tot plegat va seguit d'unes notes crítiques, referides a cada una de les poesies, en les quals, al costat de les indispensables indicacions bibliogràfiques, trobem assenyalats els esquemes mètrics usats, amb referències a altres exemples dels mateixos tipus, i finalment analitzats els temes i l'execució de cada obra. El volum es clou amb tres índexs: d'autors de glosses, de primers versos de les poesies glossades i de primers versos de les glosses.

Potser un major rigor en la revisió dels textos poètics hauria reduït la irregularitat que, quant al compte sillàbic, hom pot notar a simple lectura en alguns versos (per ex.: I, 51, 63; II, 2, 11, 16, 18, 28; XIII, 25; XXII, 30; XXIV, 4; XXV, 60). — La puntuació hauria pogut ésser millorada algun cop; així cal corregir: VII, 16, «*Porque* || VII, 20, *señal*. || IX, 63, *el que* || IX, 93, *aquel que* || XII, 11, *momento*, | *seguro* || XIV, 28, *señorio* | *que*. — En la poesia XIV, ¿hem d'esmenar en *arroyicos* l'*arroyos* del vers 36 de la *copla* III, com exigeix la rima i com fa pensar el paral·lel *vallecicos* del vers 49? — L'ordre dels coneguts versos del tema de la composició XXXI ha d'ésser indubtablement:

«Aprended flores de mí
lo que va de ayer a hoy,
que ayer maravilla fui,
y hoy sombra mía no soy.»

Ho abonaria, si altra cosa no, la disposició estròfica tradicional: *redondilla* i no pas dos apariats. Les cobles II i III de la glossa, doncs, han d'ésser invertides.

Una millor cura a evitar algunes irregularitats tipogràfiques que sobten desagradablement el lector — lletres del revés, obllits del signe d'interrogació inicial, alternança de majúscules i minúscules al començament del vers, interlínies desiguals, obllit de la separació d'estrofes, reproducció del tema uns cops en majúscula i d'altres en minúscula — hauria fet més atractiu aquest notable llibret, que, igual que el tast aparegut a la *RFE*, ens fa esperar amb viu interès la publicació de l'estudi complet del Dr. Janner.

R. ARAMON i SERRA

RAMON LLULL: *Obras literarias. (Libro de Caballería. — Blanquerna. — Félix. — Poetas.)* Edición preparada y anotada por los Padres MIGUEL BATLLO-RI, S. I., [y] MIGUEL CALDENTEY, T. O. R. Introducción biográfica de Don SALVADOR GALMÉS. Introducción al *Blanquerna*, del Padre RAFAEL GINARD BAUÇA, T. O. R. Madrid, La Editorial Católica, S. A., 1948. XX+1150 pàgines. («Biblioteca de Autores Cristianos», XXXV.)

Només elogis mereix aquest llibre: tant la idea que n'ha presidit la confecció — oferir als lectors de parla castellana la possibilitat d'assaborir les bel·leses

literàries lullianes — ; com la seva inclusió dins la «Biblioteca de Autores Cristianos», ben orientada i d'una gran difusió ; com el constant respecte al nom autèntic — Ramon Llull — de l'autor, desmentit només en la sobrecoberta, on reapareix, de segur per inadvertència, la forma llatinitzada Raimundo Lulio ; com el fet d'haver estat encarregada la seva elaboració als PP. Miquel Batllori i Miquel Caldentey, ambdós excel·lents coneixedors de l'obra del Doctor Illuminat ; com, encara, la bona cura — malgrat el caràcter popular de la col·lecció on el volum es publica — amb què hom ha procurat revisar tots els textos...¹

El llibre s'inicia amb uns breus mots proemials del P. Batllori, als quals segueixen una introducció biogràfica (pàgs. 3-39) — traducció castellana del conegut i excel·lent treball *Dinamisme de Ramon Llull*, de Mn. Salvador Galmés —, la *Vida coetània* (pàgs. 46-77) en la seva doble versió : llatina (segons l'edició del P. B. de Gaiffier) i catalana (segons l'edició del Sr. F. de B. Moll, però amb l'ortografia modernitzada), i una selecta bibliografia raonada d'iniciació al lullisme (pàgs. 81-93), deguda al P. Batllori, resum de la seva *Introducció bibliogràfica a los estudios lulianos*, publicada per l'Escola Lullística de Mallorca.²

A continuació vénen les obres literàries de Llull — primer en prosa, després en vers —, ordenades cronològicament : 1) *Libro de la Orden de Caballeria*, traducció del P. Antoni Ramon Pasqual, de mitjan segle XVIII (pàgs. 105-141) ; 2) *Libro de Evast y Blanquerna*, traducció d'un mallorquí anònim del segle XVIII, sobre el text de l'edició de València de 1521 (pàgs. 159-596) ; 3) *Félix o maravillas del mundo*, traducció atribuïda al caputxí Lluís de Flandes, impresa a Palma el 1750 (pàgs. 605-1000) ; 4) tria de poesies, text original català i traducció encarada del P. Caldentey (menys per al *Desconort*, on és donada la versió cincenista de Nicolau de Pachs) (pàgs. 1032-1147).

Cal subratllar l'abundor de notes, principalment textuals, que acompanyen totes aquestes obres. Amb elles els PP. Batllori i Caldentey procuren corregir el defecte de llibertat excessiva en la interpretació que presenten les traduccions setcentistes reproduïdes, les quals, com ja és indicat en el pròleg general al volum, tendeixen a substituir el bell i ingenu estil directe de Llull per l'estil periòdic renaixentista i barroch.

Cada una de les obres publicades va precedida d'una breu introducció que situa el lector amb justesa i li forneix les dades necessàries per a la comprensió i l'assaboriment dels textos lullians. El *Libre de l'Orde de Cavalleria* i el de *Meravelles* van prologats pel P. Batllori ; el *Blanquerna*, pel P. Ginard ; les poesies, pel P. Caldentey.

Il·lustren el llibre onze gravats referents a Ramon Llull i als manuscrits o les edicions de les seves obres, que contribueixen a fer encara més amable aquesta reeixida edició castellana de les obres literàries més importants del plasmador de la llengua catalana.

R. A. i S.

1. Podríem assenyalar, així i tot, algunes errades de poca importància, sobretot en la transcripció dels textos catalans. D'una altra mena és l'alteració que hem notat en l'ordre de les ratlles 36 i 37 de la pàg. 49.

2. Vegeu-ne una recensió més endavant, pàgs. 298-299.